

POSTANOWIENIE

Dnia 14 października 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Czubik (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Grzegorz Pastuszek

SSN Maria Szczepaniec

w sprawie ze skargi A. Z. i S. W.

na naruszenie prawa stron do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki
w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Krakowie w sprawie o sygn.
I ACa 579/24,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw
Publicznych w dniu 14 października 2025 r.

- I. stwierdza, że w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Krakowie w sprawie o sygn. akt I ACa 579/24 nastąpiła przewlekłość postępowania;**
- II. przyznaje A. Z. i S. Z. od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Krakowie sumy pieniężne w wysokości 2 000 (dwóch tysięcy) złotych dla każdego z nich z osobna za okres od 18 stycznia 2023 r. do 14 października 2025 r.;**
- III. zaleca Sądowi Apelacyjnemu w Krakowie wyznaczenie terminu posiedzenia apelacyjnego w sprawie I ACa 579/24 nie później niż w terminie trzech miesięcy od dnia doręczenia odpisu niniejszego postanowienia;**
- IV. nakazuje Sądowi Apelacyjnemu w Krakowie zwrócić A. Z. i S. Z. kwoty po 200 (dwieście) złotych dla każdego z nich z osobna uiszczone tytułem opłaty od skargi;**
- V. przyznaje od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Krakowie na rzecz A. Z. i S. Z. kwotę 240 (dwieście**

czterdzieści) złotych wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia niniejszego postanowienia do dnia zapłaty tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu skargowym.

D.Z.

Grzegorz Pastuszko Paweł Czubik Maria Szczepaniec

UZASADNIENIE

Pismem z ... sierpnia 2025 r. A. Z. i S. Z. (dalej: „Skarżący”), reprezentowani przez profesjonalnego pełnomocnika, złożyli skargę na przewlekłość postępowania prowadzonego przed Sądem Apelacyjnym w Krakowie w sprawie I ACa 579/24, wnosząc o: 1. stwierdzenie przewlekłości ww. postępowania sądowego, 2. zalecenie Sądowi Apelacyjnemu w Krakowie podjęcie niezbędnych czynności w sprawie, w szczególności poprzez niezwłoczne wyznaczenie terminu rozprawy; 3. przyznanie od Skarbu Państwa na rzecz każdego ze Skarżących kwoty po 2 000 tytułem odszkodowania; 4. zasądzenie od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Krakowie łącznie na rzecz Skarżących kosztów tego postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu skargi wskazano m.in., że sprawa wpłynęła do Sądu Apelacyjnego w Krakowie 15 lutego 2024 r. Z informacji dostępnych w Portalu Informacyjnym Sądów Powszechnych wynika, że ostatnią czynnością podjętą przez sędziego referenta było doręczenie stronie powodowej odpisu apelacji pozwanego oraz poinformowanie strony pozwanej o osobie sędziego referenta – obu czynności dokonano pod koniec marca ubiegłego roku. Od podjęcia ostatniej czynności w sprawie przez sędziego referenta minęło 16 miesięcy, referent nie podjął w tym okresie jakiejkolwiek czynności, w szczególności nie wyznaczył terminu rozprawy. W ocenie Skarżących, powołane okoliczności świadczą w sposób jednoznaczny o wystąpieniu przewlekłości postępowania w sprawie.

W piśmie z ... sierpnia 2025 r., które wpłynęło z Sądu Apelacyjnego w Krakowie, wniesiono o oddalenie skargi, a w przypadku jej uznania – o przyjęcie mniejszej kwoty odszkodowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (t.j. Dz.U. 2023, poz. 1725; dalej: „ustawa o skardze na przewlekłość”), strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego (przewlekłość postępowania). Dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie albo czynności podjętych przez prokuratora prowadzącego lub nadzorującego postępowanie przygotowawcze w celu zakończenia postępowania przygotowawczego lub czynności podjętych przez sąd lub komornika sądowego w celu przeprowadzenia i zakończenia sprawy egzekucyjnej albo innej sprawy dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego. Dokonując tej oceny, uwzględnia się łączny dotychczasowy czas postępowania od jego wszczęcia do chwili rozpoznania skargi, niezależnie od tego, na jakim etapie skarga została wniesiona, a także charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej złożoności, znaczenie dla strony, która wniosła skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania (art. 2 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość).

O przewlekłości postępowania można mówić zarówno wtedy, gdy sąd nie podejmuje żadnych czynności, jak i wtedy, gdy je podejmuje, ale są one nieprawidłowe i w ich następstwie dochodzi do zwłoki w rozpatrzeniu sprawy (postanowienie Sądu Najwyższego z 24 lutego 2016 r., III SPP 53/15). Na znaczenie sprawnego rozstrzygania sporów sądowych, jako jednego z elementów zagwarantowanego konstytucyjnie prawa do sądu, zwraca się uwagę w literaturze (S. *Pikulski*, J. *Szczechowicz*, Ludzki wymiar prawa a przewlekłość postępowania sądowego (w:) *Księga Jubileuszowa Profesora Tadeusza Jasudowicza*, Toruń 2004, s. 353 i n.).

Ustawa o skardze na przewlekłość nie określa wprost, jaki okres oczekiwania na rozpoznanie sprawy należy uznać za nieuzasadnioną zwłokę. W dotychczasowym orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmowano, że o przewlekłości postępowania apelacyjnego można zasadniczo mówić w przypadku beczynności sądu drugiej instancji polegającej na niewyznaczeniu rozprawy apelacyjnej, która trwa co najmniej 12 miesięcy (postanowienia Sądu Najwyższego: z 12 maja 2005 r., III SPP 96/05; z 16 marca 2006 r., III SPP 10/06 oraz z 21 marca 2006 r., III SPP 13/06). Podobnie przyjmował Naczelny Sąd Administracyjny (postanowienia NSA: z 7 lipca 2006 r., I OPP 64/06; z 24 kwietnia 2008 r., I OPP 16/08 oraz z 4 czerwca 2008 r., I OPP 20/08).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy, stwierdzić należy, że naruszono w niej prawo do sądu w aspekcie rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki. Bezspornym faktem jest, że akta sprawy wraz z apelacją strony pozwanej wpłynęły do Sądu Apelacyjnego w Krakowie 15 lutego 2024 r. (k. 288 akt sądowych). Sąd dokonał czynności wstępnych (m.in. rejestracja sprawy, wylosowanie sędziego sprawozdawcy, przesłanie odpisu apelacji pełnomocnikowi powodów). Zarządzeniem z 10 maja 2024 r. sprawę skierowano do archiwum w oczekiwaniu na termin rozprawy. Sąd nie podejmował od tego czasu żadnych czynności.

Powyższe ustalenia przesądzają o zasadności skargi i skutkują przyjęciem, że w zaskarżonym postępowaniu zaszła przewlekłość procedowania. Niezależnie od argumentów powołanych w piśmie przesłanym z Sądu Apelacyjnego w Krakowie (takich jak m.in. obowiązek rozpoznania sprawy według kolejności wpływu),

niewyznaczenie terminu rozpoznania sprawy przez okres ponad półtora roku narusza standard rozpoznania sprawy sądowej bez nieuzasadnionej zwłoki. W orzecznictwie Sądu Najwyższego wskazuje się, że znaczny wpływ spraw, problemy kadrowe i obciążenie sędziów pracą pozostają bez wpływu na stwierdzenie przewlekłości postępowania w sprawie, w której wniesiono skargę (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 21 marca 2006 r., III SPP 13/06). Obciążenie pracą, liczba spraw oraz stan kadry orzecniczej co najwyżej prowadzić mogą do stwierdzenia, że przewlekłość postępowania w konkretnej sprawie nie jest wynikiem zaniedbań, czy też uchybień ze strony sądu. Jednakże to na Państwie spoczywa obowiązek zorganizowania warunków należytego sprawowania władzy jurysdykcyjnej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 16 marca 2006 r., III SPP 10/06; postanowienie Sądu Najwyższego z 7 lipca 2022 r., I NSP 204/22).

Uwzględniając skargę, wobec sformułowania przez Skarżących stosownego żądania, Sąd Najwyższy miał obowiązek przyznać od Skarbu Państwa sumę pieniężną, o której mowa w art. 12 ust. 4 ustawy o skardze na przewlekłość. Wskazany przepis określa granice rzeczowej rekompensaty (2 000 – 20 000 zł), a także stanowi, że wysokość sumy pieniężnej, we wskazanych granicach, wynosi nie mniej niż 500 zł za każdy rok dotychczasowego trwania postępowania, niezależnie od tego, ile etapów postępowania dotyczy stwierdzona przewlekłość postępowania.

Skoro postępowanie sądowe w niniejszej sprawie rozpoczęło się 18 stycznia 2023 r. (prezentata Sądu Okręgowego, k. 3 akt sądowych) i do tej pory nie zakończyło się prawomocnie, to przyjmując kwotę 500 zł za każdy rok dotychczasowego trwania postępowania oraz uwzględniając minimalną wysokość rekompensaty, Sąd Najwyższy przyznał Skarżącym sumy pieniężne w wysokości 2000 złotych dla każdego z nich z osobna za okres od 18 stycznia 2023 r. do 14 października 2025 r.

Jednocześnie Sąd Najwyższy zalecił Sądowi Apelacyjnemu w Krakowie wyznaczenie terminu posiedzenia apelacyjnego w sprawie I ACa 579/24 nie później niż w terminie trzech miesięcy od dnia doręczenia odpisu niniejszego postanowienia; nakazał temu Sądowi zwrócić Skarżącym kwoty po 200 złotych dla każdego z nich z osobna uiszczone tytułem opłaty od skargi oraz przyznał

od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Krakowie na rzecz Skarżących kwotę 240 złotych wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia niniejszego postanowienia do dnia zapłaty tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu skargowym.

Mając powyższe na względzie, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji postanowienia.

D.Z.

[a.ł.]

Grzegorz Pastuszko Paweł Czubik Maria Szczepaniec